

ČESKÁ SPOLEČNOST AIDS POMOC, z. s.
THE CZECH AIDS HELP SOCIETY

Malého 282/3
CZ - 186 00 Praha 8 – Karlín

vyřizuje: Ing. Robert Hejzák
tel.: +420 724 032 678
e-mail: robert.hejzak@aids-pomoc.cz
naše zn.:

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
Údolní 39
602 00 Brno

V Praze 1. července 2014

Vážená paní veřejná ochránkyně práv,

dovolujeme si obrátit se na Vás jménem neziskové organizace Česká společnost AIDS pomoc z. s., která hájí zájmy HIV pozitivních osob v České republice. Velmi si vážíme podpory Vašeho úřadu, který se v loňském roce zastal HIV pozitivního příslušníka policejního sboru, jenž byl z důvodu svého zdravotního postižení nezákonně propuštěn, i Vaší ochoty s námi dále spolupracovat v dalších oblastech, která byla vyjádřena na naší nedávné společné schůzce.

Bohužel jsme nuceni se na Vás již nyní obrátit s žádostí o podporu v další záležitosti, která se tentokrát týká legislativního procesu. Do projednávání v rámci vlády České republiky vstupuje novela zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (materiál č. 910/13), která přináší podstatné změny pro HIV pozitivní osoby, o jejichž souladu s právním řádem, a to včetně Ústavy ČR, máme závažné pochybnosti.

V rámci novely zmíněného zákona má dojít k novelizaci ustanovení § 53 písmena 1 písm. e) zákona (bod 144 navrhované novely). Navrhovaná novelizace by měla nově určit, že všechny HIV pozitivní osoby (spolu s dalšími adresáty dané normy) budou muset oznamovat při přijetí do zařízení sociálních služeb (tj. centra denních služeb, denní stacionáře, týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení, azylové domy, domy na půl cesty, zařízení pro krizovou pomoc, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, terapeutické komunity, sociální poradny, sociálně terapeutické dílny, centra

sociálně rehabilitačních služeb, pracoviště rané péče, intervenční centra, zařízení následné péče) svůj status. Tím podle našeho názoru dochází k bezprecedentnímu zásahu do jejich práva na informační sebeurčení, pro které neexistuje žádné spravedlivé zdůvodnění, které není dostatečným způsobem navázáno na oblast ochrany osobních údajů, a které podle našeho názoru v praxi povede jen k větší diskriminaci a stigmatizaci osob HIV pozitivních. Podrobnější argumentaci si Vám dovoluujeme zaslat v příloze.

Náš spolek má za to, že případné novelizace ustanovení § 53 zákona by měly směřovat spíše k restrikci informačních povinností těchto osob, když zahraniční zkušenosti ukazují, že dané informační povinnosti nejsou v praxi nutné, neboť cíle sledovaného právní úpravou je zpravidla možné dosáhnout i jinými způsoby, které nejsou pro HIV pozitivní osoby tak rizikové. V každém případě však cítíme povinnost poukázat na to, že případné rozšíření informační povinnosti navrženým způsobem nebude znamenat pro společnost žádný přínos a HIV pozitivní osoby jen bezdůvodně poškodí.

Navrhovaná novela zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zároveň výrazným způsobem zasahuje do soukromí fyzických osob a porušuje lidská práva tím, že v nově navrhovaném ustanovení § 71, písm. e) zavádí povinné testování u osob podezřelých z nákazy HIV (bod 182 navrhované novely). Navrhované rozšíření okruhu osob, na které by se nově vztahovala povinnost podstoupení testu na přítomnost protilátek viru lidského imunodeficitu bez jejich souhlasu, je v příkrém rozporu s Mezinárodními pravidly o HIV/AIDS a lidských právech vydaných Vysokou komisařkou OSN pro lidská práva ve spolupráci s UNAIDS. Domníváme se, že navrhované ustanovení je v nesouladu s Listinou základních práv a svobod (zejm. Čl. 7 odst. 1 Listiny), a je tudíž protiústavní. Kromě toho, že povinné testování (s výjimkou testů u dárců krve, tkání a orgánů) porušuje princip nediskriminace a práva na soukromí, není toto opatření na rozdíl od jiných infekčních onemocnění, která se šíří běžným společenským kontaktem, účinné a nevede ke změně chování jednotlivců, které jediné může vést k omezení šíření HIV. Povinné testování pouze dále stigmatizuje HIV infekci, ve svém důsledku i osoby HIV pozitivní a nemá společenský přínos.

Náš spolek bohužel neměl možnost se v rámci přípravy novely zákona o ochraně veřejného zdraví k navrhovaným změnám vyjádřit, a máme obavu z toho, že naše připomínky vyslovené v této fázi již nemusí být předkladateli reflektovány. Dovolujeme si proto obrátit se na Vás se zdvořilou žádostí, zda byste mohla výše popsanému návrhu věnovat Vaši pozornost, a v případě, že v dané věci dospějete k stejnému názoru, jaký zastáváme my, zda byste mohla u vlády ČR intervenovat za to, aby byla daná informační povinnost a rozšíření povinného testování odstraněny.

Vážená paní veřejná ochránkyně práv, již některá současná ustanovení zákona o ochraně veřejného zdraví v řadě případů vedou k diskriminaci a stigmatizaci HIV pozitivních osob, o čemž svědčí i řada dotazů a obav HIV pozitivních osob týkajících se těchto povinností, které s našimi klienty velmi často řešíme. Zavedení dalších, tentokrát zcela bezdůvodných informačních povinností a povinného testování, je způsobilé nevratně poškodit mnoho dalších lidských životů. Budeme Vám proto velmi vděční, když pomůžete dosáhnout toho, aby tyto novelizační body nikdy nenabýly platnosti.

S přátelským pozdravem

Ing. Robert Hejzák v.r.
předseda spolku

Příloha:

Připomínky k návrhu novely zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

Na vědomí:

Ministr zdravotnictví - MUDr. Svatopluk Němeček, MBA

Ministr pro lidská práva - Mgr. Jiří Dienstbier ml.

Regionální zástupce Vysoké komisařky OSN pro lidská práva – MUDr. Jan Jařab

Předseda úřadu pro ochranu osobních údajů - RNDr. Igor Němec

Koordinační komise Národního programu řešení problematiky HIV/AIDS v České republice
(členové)

Rozkoš bez rizika – PhDr. Hana Malinová, CSc.

Servisní centrum Asociace občanských poraden – Mgr. Stanislav Skalický

Česká asociace streetwork, o. s. – Mgr. Martina Zikmundová

Art for Life, z. s. - MgA. Martin Kámen